

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Nato-jäsenyyden taloudellisista vaikutuksista

JOHANNA VON KNORRING, VM/BO
VALTIOVARAINVALIOKUNNAN KUULEMINEN
13.1.2023

- Vuoden 2023 talousarvio**
- Puolustusmenot**
- Julkisen talouden tilanne**

Vuoden 2023 talousarvioon hallinnonaloittain sisällytetyt Nato-jäsenyyteen liittyvät määrärahat

- Nato-jäsenyyden ja sen hallinnollisiin elimiin ja komentorakenteeseen liittymisen vuotuisten kustannusten arvioidaan olevan 70–100 miljoonaa euroa. (HE 315/2022 vp)
- Talousarviossa on huomioitu Naton tarkkailijajäsenyyden ja täysjäsenyyden hakemisprosessin aiheuttamat **välttämättömät ja varmuudella tiedossa olevat kustannukset, joita ei voida kattaa olemassa olevien määrärahojen puitteissa** (yhteensä noin 42 milj. euroa).
- Lisäksi VM:n hallinnonalalle on varattu 15 milj. euroa sellaisiin Nato-jäsenyydestä aiheutuviin menoihin, joiden valmistelu on vielä kesken.
- Erityisesti esityksessä on huomioitu Suomen maksuosuus Naton yhteisrahoituksesta sekä tiettyjä henkilöstöresursseja, Naton tilakustannuksia ja tietoliikenneyhteyksien kehittämisen määrärahoja.

	Milj. euroa
VNK	2,0
UM	10,3
SM	1,2
PLM	28,4
VM	15,0
LVM	0,3
Yhteensä	57,1

Nato-jäsenyyden kustannuksista (TA2023)

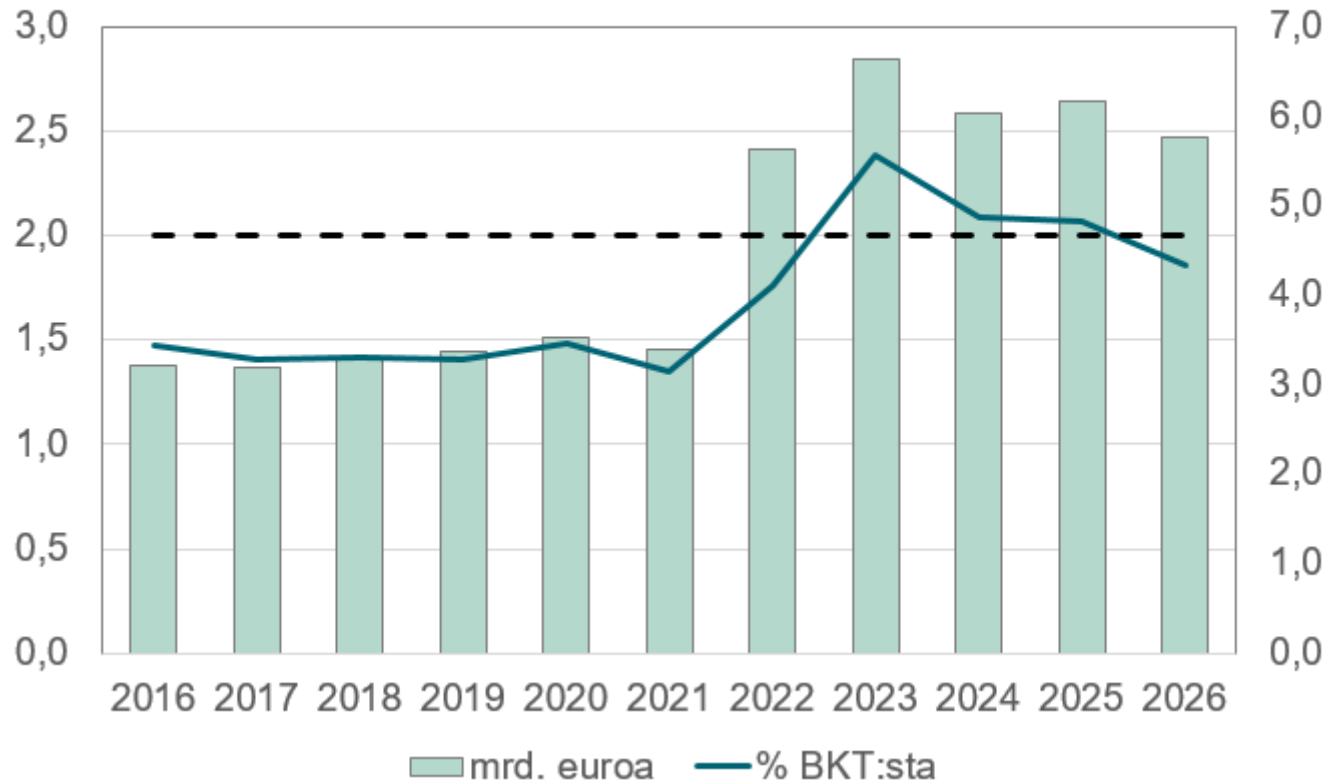
- Jäsenvaltiot osallistuvat Naton **yhteisrahoituksen** eri osa-alueisiin bruttokansantulo-osuuden perusteella (Suomen osuus 0,9057 %).
 - Siviilibudjetti (UM): 4,2 milj. euroa, sotilasbudjetti (PLM) 20,8 milj. euroa ja investointiohjelma (PLM) 2,4 milj. euroa (yhteensä 27,4 milj. euroa).
 - Madridin huippukokouksessa kesäkuussa 2022 Naton jäsenvaltiot tekivät päätöksen kasvattaa Naton yhteisrahoitteisia budjetteja, mikä sitoo myös Suomea jäsenyyden myötä ja tulee nostamaan vuosittaisia maksuosuuksia.
- Jäsenvaltiot maksavat Naton päämajassa käytössään olevat tila- yms. kustannukset. Suomen erityisedustuston muuttoon päämajaan varattu talousarviossa 4,5 milj. euroa.
- Natoon liittymisestä aiheutuvia tieto- ja toimitilaturvallisuuteen liittyviä kustannuksia sisällytetty mm. PV, RV ja VM:n hallinnonaloille.

Nato-jäsenyyden henkilöstökustannuksista (TA2023)

- Nato-jäsenyyden myötä tarve vahvistaa henkilöstöresursseja niin Nato-rakenteissa kuin kotimaassakin. Talousarviossa htv-lisäyksiä huomioitu mm. PLM: Nato-edustusto, ministeriö, Puolustusvoimat, Rajavartiolaitos, UM Nato-liitännäiset tehtävät edustustoverkostossa
- Lisäksi tavoitteena lähettää Naton rakenteisiin kansallisia erityisasiantuntijoita (VNC). Kymmenen asiantuntijan lähettämisen kustannusvaikutus olisi noin 2,5 milj. euroa. Näitä ei vielä otettu huomioon talousarviossa.
- Ministeriöiden ehdotuksissa myös runsaasti muita henkilöstölisäyspyyntöjä.
- Vuoden 2023 kustannuksiin liittyy vielä epävarmuuksia ja niitä tullaan tarkentamaan tarpeen mukaan vuoden 2023 lisätalousarvioissa. Jatkovuosien osalta kustannusvaikutuksia tarkennetaan vuosien 2024-2027 julkisen talouden suunnitelman valmistelussa sekä kyseisten vuosien talousarvioissa.

Puolustusmenojen BKT-osuus

Puolustusmenot, mrd. euroa (oikea asteikko),
% BKT:sta (vasen asteikko)

- Natossa jäsenmaat ovat sitoutuneet tavoitteeseen nostaa puolustusmenojen osuus suhteessa BKT:hen 2 prosenttiin. Jäsenmaista noin kolmasosa täyttää tällä hetkellä tavoitteen.
- Suomen tapauksessa puolustusmenojen osuus kokonaistuotannosta nousee mm. hävittäjien hankintakustannusten myötä tilapäisesti yli kahteen prosenttiin.
- Jotta vuoden 2026 osalta resursointi yltäisi nykyisten arvioiden perusteella tavoitteeseen edellyttäisi se noin 400 milj. euron lisäystä.

*Nato laskee puolustusmenoihin kuuluvaksi PLM:n hallinnonalan menojen lisäksi sotilaiden ja siviilien eläkkeet (VM), kriisinhallintajoukkojen ylläpitomenot (UM) sekä Rajavartiolaitoksen menoista sotilaalliseen maanpuolustuksen ja rajojen valvontaan liittyvät menot (SM).

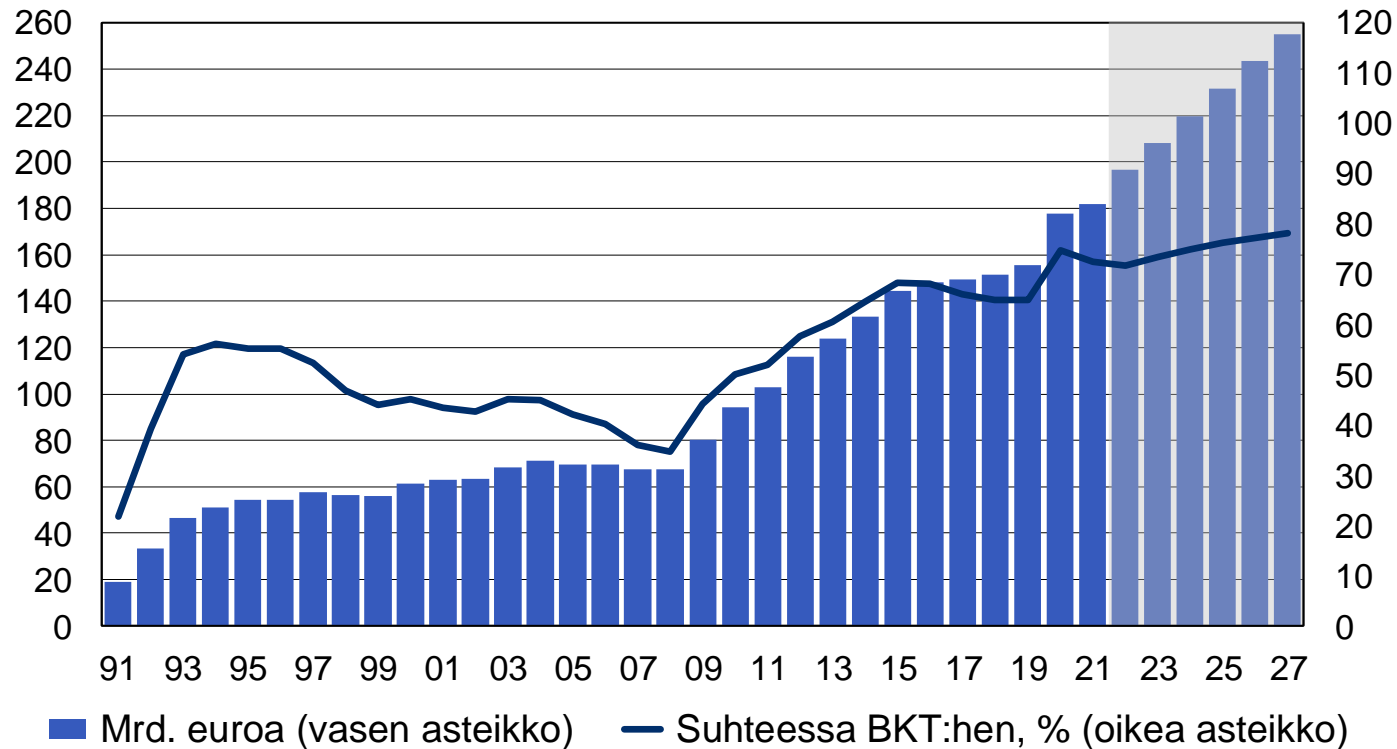
Naton jäsenmaiden sotilasmenot, % BKT:sta v. 2022

1.	Kreikka	3,8	16.	Alankomaat	1,7
2.	Yhdysvallat	3,5	17.	Albania	1,6
3.	Puola	2,4	18.	Norja	1,6
4.	Liettua	2,4	19.	Unkari	1,6
5.	Viro	2,3	20.	Italia	1,5
6.	Iso-Britannia	2,1	21.	Saksa	1,4
7.	Latvia	2,1	22.	Portugali	1,4
8.	Kroatia	2,0	23.	Tanska	1,4
9.	Slovakia	2,0	24.	Tsekki	1,3
10.	Romania	2,0	25.	Kanada	1,3
11.	Ranska	1,9	26.	Turkki	1,2
12.	Pohjois-Makedonia	1,8	27.	Slovenia	1,2
13.	Suomi	1,8	28.	Belgia	1,2
14.	Montenegro	1,8	29.	Espanja	1,0
15.	Bulgaria	1,7	30.	Luxemburg	0,6

Lähde: Nato

Velkasuhteen kasvu jatkuu

Julkisyhteisöjen velka

Lähde: Tilastokeskus, VM

VMKT-julk

- Velkasuhteen kasvu pysähtyi hetkellisesti alijäämän pienenemisen ja ripeän talouskasvun vuoksi.
- Velkasuhde kääntyy uudelleen kasvuun tänä vuonna, kun alijäämä alkaa uudelleen kasvaa ja nimellinen kasvu hidastuu.
- Korkea velka ja kasvavat velanhoitokustannukset muodostavat riskin julkisen talouden kestävyydelle pidemmällä aikavälillä.

Julkisen talouden tilanteeseen liittyen

- Suomen julkisen talouden ja erityisesti valtiontalouden ongelmana on jo pitkään ollut alijäämäinen rahoitusasema, koronapandemia, Venäjän hyökkäyssota ja väestön ikärakenteen heikkeneminen ovat edelleen pahentaneet tilannetta.
- Seuraavalla hallituskaudella keskeinen kysymys on se, miten julkinen talous palautetaan taloudellisesti kestäväälle pohjalle.
- Tämä tulee väistämättä heijastumaan kaikkiin resurssikysymyksiin. Jokaista uutta lisäresurssia joudutaan arvioimaan kriittisesti.
- Puolustusmenojen osalta sovitettaessa yhteen aiempaa kansallista valmistelua Nato-jäsenyyden mukanaan tuomiin tarpeisiin on tarkoituksenmukaista samalla kriittisesti uudelleenarvioida nykyisten resurssien kohdentamista. Tavoitteena tulee olla se, että puolustukseen osoitetut resurssit käytetään niin Nato-jäsenyyden kuin kansallisten tavoitteidenkin kannalta kokonaisuuden kannalta mahdollisimman tehokkaasti.
- Vastaavasti Nato jäsenyyden aiheuttamien hallinnollisten lisätarpeiden osalta joudutaan punnitsemaan missä määrin nämä voidaan hoitaa uudelleenkohdentamalla jo olemassa olevia resursseja.

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Kiitos

JOHANNA VON KNORRING, VM/BO